

İbn Tufeyl'in Modern Batı Düşüncesini Üzerindeki Etkisi

SAMAR ATTAR

Çeviri: Aşşenur Alper

alBaraka
Yayınları

SAMAR ATTAR

Şam, Suriye’de doğdu. Şam Üniversitesinde okudu, İngiliz ve Arap Dili Edebiyatı bölümlerinden mezun oldu. Kanada Dalhousie Üniversitesi İngiliz Dili Edebiyatı bölümünde yüksek lisansını, State University of New York, Binghamton’da İngilizce, Fransızca, Almanca Karşılaştırmalı Edebiyat programında doktora çalışmasını tamamladı. ABD, Kanada, Cezayir, Batı Almanya, Avustralya ve Türkiye’de İngilizce, Arapça ve Karşılaştırmalı Edebiyat dersleri verdi. 1990-1991’de Rockefeller Fellowship programı kapsamında Michigan Üniversitesinde; 1994-1995, 1999-2000 ve 2003-2006 yıllarında misafir araştırmacı olarak Harvard’da bulundu. Edebiyat eleştirisi, toplumsal cinsiyet çalışmaları, göç, felsefe, tercüme, dil öğretimi ve yaratıcı yazarlık alanlarında hem Arapça hem İngilizce son derece geniş kapsamlı yayınlar yaptı.

AYŞENUR ALPER

İstanbul’da doğdu. 2018’de Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun oldu. Boğaziçi Üniversitesi Atatürk Enstitüsünde yüksek lisans tezini hazırlıyor. Şiir ve yazılarını 2011-2015 yıllarında *Fayrap* dergisinde yayınladı. 2019’dan bu yana *Kaygısız* dergisinde yazıyor. Edebiyat eleştirisi, kültür sosyolojisi, kültür politikaları, tarih ve siyaset alanlarında çalışıyor; İngilizce ve Arapça tercüme yapıyor.

*Alman kızım Lina Fischer'a,
Batı ile Doęu arasında bir köprü olması ümidiyle.*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....9

ÖNSÖZ..... 11

İBN TUFEYL VE 1859'A KADAR ONDAN
ETKİLENMİŞ BAZI AVRUPALI DÜŞÜNÜRLERİN
BİR KRONOLOJİSİ..... 15

1. GİRİŞ:

TARİHİN TOZLU SAYFALARINDA GÖMÜLÜ AVRUPALI
MODERN DÜŞÜNÜRLERİN UNUTULMUŞ ARAP
ÜSTADI..... 23

2. TANRI'NİN YAHUT MAMMON'UN HİZMETİNDE?

HAYY BİN YAKZAN VE DENİZCİ SİNBAD'IN
ROBİNSON CRUSOE'DAKİ YANKILARI..... 47

3. AKLINI KULLANAN İNSAN HAYY BİN YAKZAN VE

MODERN AVRUPA DÜŞÜNÇESİNE ETKİSİ..... 71

4. AİLENİN, TARİHİN, DİNİN VE LİSANIN ÖTESİNDE 12. YÜZYILDA KALEME ALINMIŞ ARAPÇA BİR FELSEFİ ROMANDA KOZMOPOLİT KİMLİĞİN İNŞASI.....	105
5. BİNLERCE KİTABIN ÖNÜNÜ AÇAN KİTAP.....	127
6. OLAĞANÜSTÜ YOLCULUK.....	149
7. FELSEFİ BİR MEKTUP, ALEGORİK BİR YOLCULUK YAHUT OTOBİYOGRAFİ? MODERN AVRUPA EDEBİYATINDA BİR MODEL OLARAK HAYY BİN YAKZAN.....	169
8. SONUÇ: ALAŞAĞI EDİLMİŞ BİR HÜMANİST TEZ?.....	187
KAYNAKÇA.....	211
DİZİN.....	231

TEŞEKKÜR

Bu denemeleri toplayıp kitap formatına getirmem konusunda beni teşvik eden Almanya'dan Dr. Michael Kessler'a teşekkür etmek isterim. Fakat borçlarımın en büyüğü Harvard Üniversitesi Widener Kütüphanesine ve yıllar boyunca araştırmalarımın imkân sağladığı ve bana eşsiz fırsatlar sunduğu için üniversitenin kendisinedir. Herhangi bir hatanın yahut kusurun sorumluluğu bana aittir. Bu projeyi büyük kişisel zorluklar içinde hazırladım.

Hayy'ın Robinson Crusoe üzerindeki etkisini konu alan ilk makalemi yayınlayan ve bugüne kadar çok kıymetli bir dostum olarak kalan Profesör Lieve Spaas'a her zaman minnettar olacağım. İbn Tufeyl üzerine çalışmaya devam etmem için beni teşvik eden ve Kurtuba, İspanya'da 2000 senesi baharında çalıştığı üniversitede Endülüslü filozof üzerine bir konferans vermem için beni davet eden Prof. Rafael Pinilla'ya da teşekkür etmek isterim.

Son olarak, aşağıdaki yayıncılara makalelerimi yeniden yayınlamama izin verdikleri için teşekkür ederim: Macmillan, St. Martin's Press, Cordoba University ve Stauffenburg Verlag. Aşağıda makalelerin bir listesi var:

“Serving God or Mammon? Echoes from Hayy Ibn Yaqzan and Sinbad the Sailor in Robinson Crusoe.” *Robinson Crusoe: Myths and Metamorphoses*. Ed. Lieve Spaas and Brian Stimpson. London, New York: Macmillan, St. Martin's Press, 1996, 78–97.

“The Man of Reason: Hayy Ibn Yaqzan and His Impact on Modern European Thought.” *Qurtuba 2* (Cordoba), 1997, 19–47.

“Beyond Family, History, Religion and Language: The Construction of a Cosmopolitan Identity in a Twelfth-Century Arabic Philosophical Novel.” *Adventures of Identity: European Multicultural Experiences and Perspectives*. Ed. John Docker, Gerhard Fischer. Tübingen: Stauffenburg Verlag, 2001, 75–89.